

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2020-538

2.7.2020

Statens Pensjonskasse

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Melding til arbeidsgiver – foreldelse – Statens Pensjonskasse - fal. § 19-9- yfl. §§ 3, 15 og 18.

Forsikrede arbeidet som musiker i perioden 1975-2014 og mente dette hadde påført han tinnitus. Han meldte dette til arbeidsgiver i 2014 og til Statens Pensjonskasse (SP) i 2019. SP avviste kravet under henvisning til at krav var foreldet. Forsikrede anførte at kravet måtte anses meldt til SP i 2014, jf. forsikringsavtaleloven § 19-9. Tvist om fal. § 19-9 også gjaldt for krav om yrkesskadeerstatning rettet mot SP. Nemnda bemerket at det fremgikk av yfl. § 3 at staten var selvassurandør etter yfl. og at uttrykket "forsikringsgiver" i yfl. § 15 dermed måtte erstattes med arbeidsgiver/staten. Dette innebar at det var tilstrekkelig at krav var meldt til arbeidsgiver. Forsikrede ble gitt medhold i at Statens Pensjonskasse måtte behandle hans krav om yrkesskadeerstatning med utgangspunkt i tidspunktet for anmeldelsen av dette til arbeidsgiver.

Saksfremstilling

Klager (f. 1957) arbeidet som musiker i marinens musikkorps i årene 1975-2014. Han har lenge vært plaget av vedvarende tinnitus særlig på venstre øre. Tinnitusplagene ble først rapportert i 1996. Etter en fyrverkerikonserter i 2014 skal klager ha opplevd en kraftig forverring og ble delvis sykemeldt. Etter endt sykepengeperiode valgte han å gå av med tidlig pensjon 1.12.15.

Skaden er ikke er godkjent som yrkessykdom av Nav. Vedtaket ble anket, men klagen ble avvist fordi klagefristen var oversittet.

Statens pensjonskasse avsto klagers erstatningskrav 13.5.19 fordi kravet var foreldet. SP la til grunn at klager hadde nødvendig kunnskap om skaden tidligere enn tre år før skaden ble meldt til SP i 2019.

Nemndas sekretariat sendte partene et likelydende brev for å avklare hva klagen omfatter og hva som eventuelt ikke skulle behandles:

Vi oppfatter klagen, og selskapets tilsvarende, slik at det er enighet om at saken for FinKN kun gjelder spørsmålet om fremsatt krav om fremtidig inntektstap er foreldet, herunder spesielt om fal. § 19-9 gjelder for krav rettet mot Statens Pensjonskasse. FinKN skal ikke vurdere om det foreligger en yrkesskade. Vi legger videre til grunn at meldingen til arbeidsgiver i 2014 må anses som en melding gitt i forsikringsforholdet og at unntaksbestemmelsen i fal. § 19-9 første ledd 2. punktum ikke kommer til anvendelse. Vi legger også til grunn at friststart mht. foreldelse er i 2014. Dette er således forhold som ikke vil inngå i klagesaken.

Partene har ikke hatt innsigelser til presiseringen av tvistespørsmålet, og saken er således begrenset til spørsmålet om fal. § 19-9 gjelder for krav om yrkesskadeerstatning rettet mot SP.

Partene har i sin argumentasjon vist til uttalelser i NOU 1983:56 (Lov om avtaler om personforsikring), kapittel 1, pkt. 1.2.1 "Lovens anvendelsesområde", kapittel 1, pkt. 1.3.1 og bokstavene (a) "Offentlige forsikringsordninger opprettet ved lov" og (e) "Personforsikringslovens anvendelse". Klager har også vist til Ot.prp. nr. 49 (1988-1989) (Om lov om forsikringsavtaler)

kapittel "V Alminnelige merknader til del B Personforsikring" underkapittel 1. pkt. 1.4, mens SP har vist til Innst. O. nr. 98 (1988-1989) i departementets svar pkt. 6.

Klager har i det vesentlige anført at meldingen til arbeidsgiver i 2014 må likestilles med melding til forsikringsselskap etter fal. § 19-9. Dette fører til at yfl. § 15 tredje ledd kommer til anvendelse slik at foreldelse bare kan påberopes når klager med seks måneders frist har fått særskilt melding om at foreldelse vil bli påberopt, jf. yfl. § 18. Når det gjelder anvendelsen av fal. § 19-9 på krav om yrkesskadeforsikring, er det tidligere avklart i Finansklagenemnda at yrkesskadeforsikring i denne sammenheng må regnes som kollektiv personforsikring hvor fal. § 19-9 kommer til anvendelse, se FSN-6667, FKN-2010-363 og FinKN-2011-549.

SP administrerer krav om erstatning etter yrkesskadeforsikringsloven på vegne av staten som selvassurandør, jf. yfl. § 3 annet og tredje ledd. Spørsmålet i saken er ikke om SP er omfattet av fal., men om staten som selvassurandør kan sies å være unntatt fra det som følger av yfl. § 18. Forarbeidene til fal. ble utarbeidet på et tidspunkt hvor det ikke var klarlagt at yrkesskadeforsikring for statlige ansatte skulle bli administrert av SP. Av den grunn må yfl. § 18 gis forrang foran forarbeidene til fal., både etter prinsippene om lex superior og lex posterior. Det er videre vist til artikkel i Tidsskrift for erstatningsrett 2010 s. 97-111. Lagmannsrettens dom, LE-2015-174678, omhandlet pensjonsytelser og har ikke betydning for foreliggende sak.

Statens Pensjonskasse har i det vesentlige anført at klager hadde nødvendig kunnskap om skaden og de ansvarlige tidligere enn tre år før skaden ble meldt til SP i 2019 og at fremsatt krav om erstatning dermed er foreldet. SP avviser at melding til arbeidsgiver i 2014 kan anses som fristavbrytende fordi fal. ikke gjelder for SP. Det fremgår både av forarbeidene til forsikringsavtaleloven og av rettspraksis at loven ikke gjelder for SP, jf. lagmannsrettens dom LE-2015-174678.

Det fremgår videre av fal. § 10-1 første ledd at loven gjelder for forholdet mellom pensjonskasser og medlemmene "så langt de passer". Dette må forstås som at det primært er den enkelte pensjonskasse som må ta standpunkt til om det kan unnlates å anvende enkelte av bestemmelsene i loven, jf. Innst. O. nr. 98 (1988-1989). Dette forutsetter at pensjonskassene gis en rimelig grad av frihet til bruke eget skjønn i den forbindelse. Det anføres videre at det må være opp til lovgiver å avklare eventuelle uklarheter for hvorvidt fal. gjelder for SP. Med bakgrunn i lovforarbeidene og rettspraksis er det i dag ikke grunnlag for å hevde at fal. gjelder for SP og forsikredes melding i 2014 er dermed ikke fristavbrytende. Det bemerkes også at den påberopte artikkel i Tidsskrift for erstatningsrett er skrevet av advokat i samme firma som forsikredes representant i klagesaken.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken for nemnda gjelder om fal. § 19-9 får anvendelse ved krav om yrkesskadeerstatning rettet mot Statens Pensjonskasse, slik at klagers melding til arbeidsgiver i 2014 skal anses som en melding til Statens Pensjonskasse.

Nemnda peker på at yrkesskadeforsikringsloven § 3 annet ledd første punktum unntar staten fra plikten til å tegne yrkesskadeforsikring for sine ansatte. Men ansatte i staten kan i stedet "*kreve erstatning for skade som nevnt i kapittel 3 direkte av arbeidsgiver*", se § 3 tredje ledd. Staten er således, slik forsikredes advokat har anført, selvassurandør og ansvarlig etter bestemmelsene i yfl. Kapittel 3 for yrkesskade påført arbeidstakere i staten. Det fremgår av kapittel VI pkt. 8.1.3 i Ot.prp. nr. 44 (1988-1989) om lov om yrkesskadeforsikring at denne ordningen etter Justisdepartementets syn sikrer statsansatte like godt vern som andre.

Kapittel 3, som det vises til i yfl. § 3 tredje ledd, har overskriften "Skader som skal dekkes av yrkesskadeforsikringen, erstatningens størrelse mv". Det er bestemmelsene i dette kapitlet som

gjelder tilsvarende for yrkesskade påført statsansatte. Bestemmelsen i yfl. § 18 regulerer forholdet til andre lover, og slår fast at forsikringsavtaleloven gjelder for yrkesskadeforsikringen "dersom ikke annet er bestemt i eller i medhold av loven her eller går fram av sammenhengen". Paragraf 18 får ikke anvendelse i tilfeller hvor den ansvarlige arbeidsgiver er staten. Nemnda finner da ikke grunn til å gå nærmere inn på uttalelser i forarbeidene til forsikringsavtaleloven om forholdet til staten. Ordlyden i yfl. § 3 er klar. Det er ikke noe i forarbeidene til yrkesskadeforsikringsloven som tilsier at andre bestemmelser i yfl. enn bestemmelsen i lovens kapittel 3 får anvendelse ved krav om yrkesskadeerstatning fremsatt av en statsansatt.

Pliktsubjektet etter yfl. § 3 tredje ledd er arbeidsgiver, og etter ordlyden kan arbeidstakere i staten kreve erstatning for skade som nevnt i kapittel 3 "direkte av arbeidsgiver".

Statlige arbeidsgiveres ansvar for yrkesskader etter yfl. Kapittel 3 administreres av Statens Pensjonskasse. Nemnda legger til grunn at dette er en hensiktsmessig ordning for staten og for de som er tilsatt i ulike offentlige organer, men peker på at det fremdeles er den statlige arbeidstakerens arbeidsgiver, som er den ansvarlige for eventuell erstatning for yrkesskade. Når en statlig arbeidstaker melder krav etter bestemmelsene i yfl. Kapittel 3, bistår Statens Pensjonskasse arbeidsgiver ved behandlingen av kravet. Uttrykket forsikringsgiver i yfl. § 15 om foreldelse (som står i kapittel 3) må da erstattes med arbeidsgiver, og det må anses tilstrekkelig at krav er meldt til arbeidsgiver. Nemnda kan således ikke se at det er rettslig grunnlag for å kreve at krav skal være sendt Statens Pensjonskasse for ikke å være foreldet etter yfl. § 15. Det må være tilstrekkelig at det er fremsatt overfor den skadede arbeidstakerens arbeidsgiver innen foreldelsesfristens utløp. En annen ordning ville kunne gi statlige arbeidstakere et dårlige vern enn andre arbeidstakere.

Nemnda er etter dette enstemmig kommet til at Statens Pensjonskasse må behandle forsikredes krav med utgangspunkt i tidspunktet for anmeldelsen av dette til arbeidsgiver.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis medhold i at Statens Pensjonskasse må behandle hans krav om yrkesskadeerstatning med utgangspunkt i tidspunktet for anmeldelsen av dette til arbeidsgiver.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant) og Ingrid Sande Kvålen (forbrukerrepresentant).